

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/106553,Uroczystosc-odslonienia-epitafium-ks-dr-Konstantyna-Kreffta-za-angazowanego-w-two.html>
23.04.2024, 20:42

Uroczystość odsłonięcia epitafium ks. dr. Konstantyna Kreffta, zaangażowanego w tworzenie Armii Ochotniczej na Pomorzu podczas wojny polsko-bolszewickiej latem 1920 - Zblewo, 23 sierpnia 2020

Uroczystość odbyła się 23 sierpnia br. (w niedzielę) w kościele pw. św. Michała Archanioła w Zblewie. Uczestniczyły w nich władze samorządowe oraz delegacja IPN.

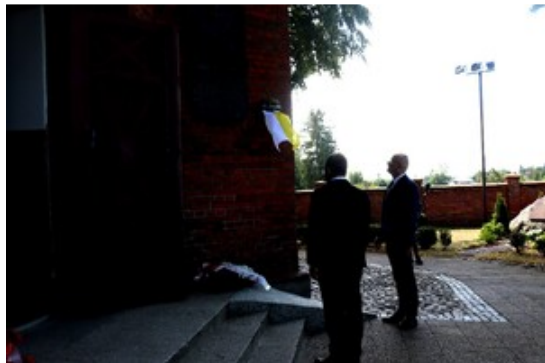

Kościół w Zblewie to szczególne miejsce. Tutaj był punkt werbunkowy Armii Ochotniczej w czasie wojny polsko-bolszewickiej. To między innymi dlatego na tablicy został upamiętniony **ks. dr Konstantyn Krefft** (1867-1940), proboszcz w Zblewie (1904-1927). W 1920 r. duchowny był pełnomocnikiem Obywatelskiego Komitetu Obrony Państwa. Zachowana odezwa gen. Hallera do Kaszubów głosi, by właśnie do ks. Kreffta zgłaszali się ochotnicy do walki z bolszewikami.

Po uroczystej Mszy świętej, którą poprowadził ks. Zenon Górecki, miały miejsce okolicznościowe wystąpienia. Jako pierwszy głos zabrał wójt gminy Artur Herold, który zarysował sylwetkę duchownego. Zaznaczył w nim, że ks. Konstantyn Krefft:

Na trwale zapisał się w sercach, umysłach i pamięci ludzi żyjących w tamtych czasach. Był to patriota, wielki społecznik i dobry człowiek.

W imieniu Instytutu Pamięci Narodowej głos zabrał dyrektor oddziału w Gdańsku, prof. Mirosław Golon, który podkreślił, że dzięki takim bohaterom, jak ks. Konstantyn Krefft, Polsce w 1920 r. udało się uniknąć zniewolenia przez Rosję bolszewicką:

Składamy mu dzisiaj wielkie podziękowanie z podkreśleniem Jego wkładu w budowę Armii Ochotniczej.

Profesor Mirosław Golon nawiązał w przemówieniu także do pozostałych, jakże owocnych fragmentów biografii ks. Konstantyna Kreffta:

To był wielki budowniczy kościołów [...] Mówimy o trzech świątyniach, które dzięki niemu powstały.

Następnie przedstawiciel IPN mówił o tragedii II Wojny Światowej i męczeńskiej śmierci księdza, zamordowanego przez Niemców:

Ks. Krefft i jego postać, życiorys to także ten wymiar, taki wielki apel do wszystkich ludzi, dziś żyjących i tych, którzy po nas przyjdą, aby więcej zła nie pozwolić się rozplenić. Aby więcej ci, którzy burzą kościoły, burzą dobro, burzą miłość, burzą nadzieję, nie rządzili, nie byli u władzy, nie mieli siły, znaczenia i popularności, aby właśnie na ołtarze, na pomniki [...] wynosić tych, którzy kościoły budowali.

Dyrektor Golon podkreśla, że data odsłonięcia epitafium, tj. 23 sierpnia, to zarazem rocznica paktu Ribbentrop-Mołotow, zbrodniczego porozumienia hitlerowskich Niemiec i stalinowskiej Rosji.

Biografia bohatera uroczystości, Sługi Bożego ks. Kreffta, wpisana jest w walkę z obydwojoma formami totalitaryzmu – w 1920 roku z bolszewikami, a po wybuchu II wojny światowej – z hitlerowcami.

Przemówienie wygłosił również dr hab. Grzegorz Berendt, wicedyrektor Muzeum II Wojny Światowej.

W dalszej części uroczystości miało miejsce odsłonięcie epitafium, a także jego poświęcenie przez ks. proboszcza Zenona Góreckiego. Następnie odbyło się złożenie kwiatów pod epitafium; w tej części uroczystości wzięli udział przedstawiciele samorządu, m. in. przewodniczący Sejmiku Województwa Pomorskiego Piotr Karczewski, starosta starogardzki Kazimierz Chyła, wójt Gminy Zblewo Artur Herold, a ponadto przedstawiciel Komitetu Ochrony Pamięci Walki i Męczeństwa Andrzej Osipów, wicedyrektor Muzeum II Wojny Światowej dr hab. Grzegorz Berendt, a także delegacja Instytutu Pamięci Narodowej, na czele z dyrektorem oddziału w Gdańsku prof. Mirosławem Golonem. W delegacji IPN byli obecni wykonawcy tablicy – pracownicy Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN w Gdańsku na czele z naczelnik Katarzyną Lisiecką.

Gościem honorowym uroczystości była Maria Krefft, krewna księdza Kreffta.

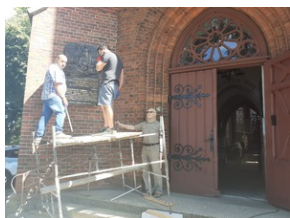
Jak zapisano w „Obrona państwa w 1920 roku. Księga sprawozdawczo-pamiętkowa Generalnego Inspektoratu Armji Ochotniczej i Obywatelskich Komitetów Obrony Państwa”:

„Duchowieństwo miejscowe, zabrawszy się z całym zapałem do pracy w O.K.O.P., prowadziło bardzo wytężoną akcję werbunkową w kierunku zbierania składek i zaopatrzenia żołnierza. Był to bardzo ważny element, jeżeli weźmiemy pod uwagę wpływ i popularność, jaką się na Pomorzu cieszy tamtejsze duchowieństwo, dzięki dawniejszej walce z germanizacją. W akcji tej odznaczyli się szczególnie ks. Krefft ze Zblewa i ks. Tużyński ze Świecia... Sformowano 2 bataliony kaszubskie i bardzo wielu wysłano do kadr artylerji, kawalerji i służb pomocniczych”.

- Ks. Krefft był wielkim patriotą polskim i społecznikiem. Oprócz Zblewa duszpasterzował w Grudziądzu, Gdańsku, Bytowie, Sopocie (gdzie wybudował kościół pw. Gwiazdy Morza), Tucholi (budował Kościół Bożego Ciała). Został aresztowany przez Niemców 28 października 1939 r. w Tucholi. Był przetrzymywany w areszcie w Kamieniu Krajeńskim, a od 15 grudnia został więźniem niemieckiego obozu koncentracyjnego Stutthof (nr obozowy 8475). Zmarł z wycieńczenia 11 czerwca 1940 r., a następnie został pogrzebany przez Niemców na gdańskiej Zaspie. W 1947 r. został ekshumowany i pochowany w Tucholi. Ks. Krefft jest jedną spośród 122 osób, wobec których od 2003 r. toczy się proces beatyfikacyjny w ramach kolejnej grupy męczenników II wojny - informuje Katarzyna Lisiecka, naczelnik Oddziałowego Biura Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Gdańsk.

Epitafium zrealizowało Oddziałowe Biuro Upamiętniania Walk i Męczeństwa IPN Gdańsk. Upamiętnienie wykonał prof. Wawrzyniec Samp.

Zdjęcia z montażu tablic ks. dr. Konstantyna Kreffta i ks. Józefa Wryczy na kościele pw. św. Michała Archanioła w Zblewie

Elementem ubogającym wydarzenie była prezentacja w kościele wystawy „Wojna polsko-bolszewicka na Kujawach i Pomorzu. »Za Termopile starczą Wam piersi własne...«”, przygotowanej przez Delegaturę IPN w Bydgoszczy.